
Шемаєва Г. В.

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»
(м. Харків, Україна)

Костирко Т. М.

Національний університет кораблебудування ім. Адмірала Макарова,
(м. Миколаїв, Україна)

Грабар Н. Г.

Державний біотехнологічний університет (м. Харків, Україна)

МІЖНАРОДНА ПРОФЕСІЙНА ВЗАЄМОДІЯ У БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Висвітлюються результати аналізу матеріалів міжнародної наукової конференції BOBCATSSS. Акцентовано увагу на міжнародному співстворстві як пріоритетному напрямі професійної взаємодії. Розкрито тематичні аспекти, які обговорювалися протягом 2012-2023 рр. Виявлено особливості проектно-професійної взаємодії за кількісними, змістовними та організаційними аспектами.

Ключові слова: бібліотечно-інформаційні науки; міжнародне співробітництво; наукові комунікації; співстворство; міжнародна проектна діяльність; бібліометричний аналіз; конференція BOBCATSSS

Shemaieva H. V.

National Aerospace University M. E. Zhukovsky «KhAI» (Kharkiv, Ukraine)

Kostyrko T. M.

Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Mykolaiv, Ukraine)

Grabar N. H.

State Biotechnology University (Kharkiv, Ukraine)

INTERNATIONAL PROFESSIONAL INTERACTION IN THE LIBRARY AND INFORMATION FIELD

The results of the analysis of the materials of the BOBCATSSS international scientific conference are highlighted. Attention is focused on international co-authorship as a priority area of professional interaction. The thematic aspects that were discussed during 2012-2023 were revealed. The peculiarities of project professional interaction in terms of quantitative, substantive and organizational aspects were revealed.

Keywords: library and information sciences; international cooperation; scientific communications; co-authorship; international project activity; bibliometric analysis; BOBCATSSS conference

У сучасних умовах кризових явищ відбувається істотне переосмислення традиційних підходів до науково-освітньої діяльності загалом та в бібліотечно-інформаційній сфері зокрема. Розвиток бібліотечно-інформаційної сфери потребує

моніторингу та відстеження світових тенденцій у цій сфері, визначення напрямів розвитку наукових комунікацій та можливостей активнішого долучення до міжнародного співробітництва.

Важливе значення для посилення міжнародної взаємодії у бібліотечно-інформаційній сфері має Асоціація BOBCATSSS (<https://bobcatsss.info/>), колишня назва EUCLID – Європейська асоціація бібліотечно-інформаційної освіти та досліджень. Щорічно з 1993 р. студенти, викладачі, дослідники, інформаційні фахівці університету певної країни спільними зусиллями організовують конференцію BOBCATSSS.

Більшість дослідників вивчають рівень співробітництва в бібліотечно-інформаційній сфері на основі профільних видань [3, 5, 9]. Українські вчені аналізують формати проведення конференцій у сфері LIS в умовах обмеження фізичного спілкування [6] та вивчають особливості наукового спілкування в межах конференцій [1, 2, 10]. Серед публікацій, в яких відбувається аналіз міжнародної конференції BOBCATSSS, варто назвати Klobcar M., Juznic P. (2002), Sveum Tor (2013) та Golub A., Cupar D., Pjanić V. (2021). У центрі уваги першого автора бібліометричний аналіз, другого – проблеми взаємодії, зокрема між викладачами та студентами, під час спільної підготовки публікацій [7, 11]. Третє дослідження присвячено кількісному і якісному визначенню тематики публікацій в матеріалах конференції BOBCATSSS за період 2015-2020 рр. [4].

Метою публікації є висвітлення результатів аналізу міжнародного співробітництва у сфері LIS на основі наукових матеріалів конференцій BOBCATSSS протягом 2012-2023 рр.

Під час дослідження використовувалася стратегія ознайомлення з текстами матеріалів конференції методами аналізу та синтезу, бібліометрії та наукометричної діагностики.

Представництво учасників конференції за кількістю країн коливається від 16 до 29 (2012р. – 27 країн, 2013 – 28 країн, 2014 – 25 країн, 2015 – 23 країни, 2016 – 25 країн, 2017 – 29 країн, 2018 – 17 країн, 2019 – 22 країни, 2020 – 19 країн, 2021 – 16 країн, 2022 – 16, 2023 – 24). Загалом протягом дослідженого періоду учасниками конференції були представники 43 країн. Протягом останніх років (2022-2023 рр.) до участі в конференції долучилися фахівці з Bangladesh, Brazil, Canada, Iceland, Kenya, Romania, Ukraine. Це свідчить про розширення географічних меж учасників BOBCATSSS та розвиток міжнародних наукових комунікацій.

В межах конференції обговорюють перспективи розвитку бібліотек в інформаційному просторі, навчальні програми, методики досліджень, комунікації та комунікаційні канали, управління даними, організацію доступу до науково-освітньої інформації, цифрові трансформації освітніх установ і бібліотек, міждисциплінарність бібліотечної професії, формування інформаційної та медіа грамотності та багато інших проблем.

Серед найактуальніших тем 2012-2016 рр. визначено такі: інформаційні ресурси та джерела інформації, інформаційні канали, соціальні мережі та медіа, електронні бібліотеки та їх роль у суспільстві, LIS освіта. У 2017 р. основними тематичними блоками були: бібліотека, інформація, інтерактивні медіа. Найбільша кількість доповідей стосувалася бібліотечних інновацій та тенденцій бібліотечно-інформаційної освіти. Тематика 2018 р. була спрямована на читання: навички читання у цифровому просторі, досвід бібліотек у просуванні читання, культура читання, спілкування. Також розглядалися питання збереження культурної спадщини, академічної доброчесності. Протягом 2019-2023 рр. тематика доповідей урізноманітнювалася відповідно до потреб інформаційно-бібліотечних структур та викликів сучасності. Основними темами для доповідей під час конференції 2019 р. було обрано: соціальні ролі інформаційних інституцій, інноваційні технології та інформаційна професія. Більшість доповідей у 2020 р. було присвячено виявленню фейкових новин, фейкової інформації. Оцифрування документів культурної спадщини, збереження, передача та обмін інформацією і знаннями в мережевому просторі, дистанційні форми навчання, управління інформацією, даними та цифровими послугами, онлайн читання, право копірайту та інші питання дискутувалися під час роботи конференції 2021 р. У 2022 р. основна увага приділялась інформації та даним. Нові можливості бібліотечно-інформаційної професії стали предметом обговорення на BOBCATSSS-2023.

Обмін інформацією студентів, викладачів, інформаційних фахівців, працівників бібліотек та інших структур в межах конференції оперативно відображає процеси та тенденції розвитку галузі й сприяє поглибленню міжнародного професійного співробітництва. Ключовими у цьому аспекті є співпраця дослідників на основі співавторства. Загалом у наукових комунікаціях вирізняють локальне, національне та міжнародне співавторство. У процесі дослідження виявлено, що міжнародне співавторство за останні два роки розвивається у напрямі міждисциплінарності, встановлено високу активність міжнародного співробітництва викладачів, студентів,

інформаційних спеціалістів, бібліотечних працівників, фахівців з менеджменту та інших дослідників з Hachette University, Turkey; University of Zagreb, Croatia; University of Library Studies and Information Technologies, Bulgaria, Faculty of Informatics, University of Debrecen, Hungary; National Szecheny Library, Hungary.

Також в межах аналізу визначено високий рівень міжнародної співпраці між європейськими університетами та європейських – з університетами інших країн, зокрема США, Канади, Японії на основі повідомлень про спільну підготовку та реалізацію міжнародних проєктів. Встановлено, що найбільшу кількість проєктів (9) було представлено у 2012 р. та 2023 р., а найменшу (1) у 2018 р. Більшість міжнародних проєктів, про які повідомляється на конференції BOBCATSSS, реалізується на засадах співпраці університетів європейських країн. Реалізацію проєктів спрямовано на: розвиток комунікативних навичок бібліотечних працівників; оцифрування культурної спадщини; колаборацію між бізнесом, бібліотечно-інформаційною сферою і наукою; спільне створення та використання відкритих освітніх ресурсів; розвиток міжнародних досліджень, підготовку інформаційно-бібліотечних кадрів; зміну ролі бібліотек у підтримці наукових комунікацій, взаємодію з громадами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грабар Н., Кислюк Л. Професійне спілкування в науковому середовищі бібліотечної сфери. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 6. С. 36-41.
2. Шемаєва Г., Грабар Н. Проєктно-орієнтоване професійне спілкування як умова розвитку бібліотечного комунікативного середовища. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 1. С. 5-11.
3. Das, P. K. (2015). Authorship Pattern and Research Collaboration of Journal of Informetrics. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 5(1), 53-62.
4. Golub A., Cupar D., Pjanić V. (2021). Is Bobcatsss Preparing its Participants for Digital Transformation? Topic Analysis of Papers Presented at Bobcatsss Conferences from 2015 to 2020. *Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021 Virtual Conference, 21st-22nd January 2021, Porto* (p. 52).
5. Erfanmanesh M., Hosseini E. Cross-time Analysis of Countries Co-authorship Networks in LIS Research. *Library Philosophy and Practice*. 2015. № 1. P. 1-11.

-
6. Kolesnikova T.O. Conference time in the library and information sciences. part 1: conference proceedings and proceedings (conference) paper University Library at a New Stage of Social Communications Development. *Conference Proceedings*. 2020. № V. UniLibNSD-2020 <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream>
 7. Klobcar M., Juznic P. (2002). Bibliometrical and bibliographical analyses of Bobcatsss proceedings (1998-2001) // *Proceedings of the 10th International Bobcatsss Symposium on Library and /Information Science*, Portoroz, 28-30 January, pp. 16-25.
 8. Mičunović, M., Rako, S., Feldvari, K. (2021). State-of-the-play of the use of OERs at European higher education institutions in the field of Library and Information Science during the COVID-19 pandemic. Osijek. URL: https://decris.ffos.hr/documents/o1/DECriS_IO1_Survey_Report_Final.pdf
 9. Prieto-Gutierrez J.J., Segado-Boj F. (2019). Annals of Library and Information Studies: A bibliometric Analysis of the Journal and Comparison with the Top Library and Information Studies Journals in Asia and Worldwide (2011-2017). *The Serials Librarian*. DOI: 10.1080/0361526X.2019.1637387.
 10. Shemaieva H., Kostyrko T. (2022, May 23). Co-authorship at the BOBCATSSS Conference (2012-2021): an aspect of international professional interaction. *Zenodo*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6534738>
 11. Sveum Tor (2013). Collaborative writing at Bobcatsss. Two heads are better than one. *New Library World*, 114(5/6), 214-227.